

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Ieguldītāju, kuriem ir tiesības uz kompensāciju, saraksta sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Ieguldītāju, kuriem ir tiesības uz kompensāciju, saraksta sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Ieguldītāju aizsardzības likuma 5. ¹ panta trešā daļa
Mērķis un būtība	<p>2024. gada 11. janvārī tika pieņemts likums "Grozījumi Ieguldītāju aizsardzības likumā" (stājas spēkā 2024. gada 1. jūlijā), kas citstarp paredz Ieguldītāju aizsardzības likumu papildināt ar 5.¹ pantu. Atbilstoši Ieguldītāju aizsardzības likuma 5.¹ panta otrajai daļai ieguldītāju aizsardzības sistēmas dalībnieks (turpmāk – sistēmas dalībnieks), kuram konstatēta nespēja izpildīt saistības, sagatavo to ieguldītāju sarakstu, kuriem ir tiesības uz kompensāciju (turpmāk – saraksts). Sarakstā iekļauj ieguldītājus, kuriem atbilstoši šā likuma noteikumiem ir tiesības uz kompensāciju, un ietver informāciju, kāda tā ir dienā, kad konstatēta sistēmas dalībnieka nespēja izpildīt saistības. Sistēmas dalībnieks, kuram konstatēta nespēja izpildīt saistības, sarakstu iesniedz Latvijas Bankai pēc tās pieprasījuma.</p> <p>Minētā likuma 5.¹ panta trešā daļa paredz, ka Latvijas Banka izdod noteikumus par saraksta sagatavošanas un iesniegšanas kārtību un termiņiem.</p> <p>Saskaņā ar Ieguldītāju aizsardzības likuma 5.¹ panta trešajā daļā ietvertu deleģējumu ir sagatavots Latvijas Bankas noteikumu projekts "Ieguldītāju, kuriem ir tiesības uz kompensāciju, saraksta sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts).</p> <p>Noteikumu projekts nosaka saraksta sagatavošanas un iesniegšanas Latvijas Bankai kārtību un termiņus. Noteikumu projektā paredzētās prasības būs saistošas sistēmas dalībniekiem (juridiskajām personām, kas noteiktā kārtībā saņēmušas Latvijas Bankas licenci (atļauju) ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai). Sarakstu sagatavos sistēmas dalībnieks, kuram konstatēta nespēja izpildīt saistības.</p> <p>Atbilstoši noteikumu projektā paredzētajam sarakstā būs jāiekļauj informācija par:</p> <ol style="list-style-type: none">1) ieguldītāju (tai skaitā vārds, uzvārds, nosaukums, personas kods, reģistrācijas numurs, personu apliecinoša dokumenta numurs);2) ieguldījuma apmēru, kompensācijas apmēru un par ieguldījumiem, kuru izmaksai normatīvajos aktos ir noteikts ierobežojums vai kompensācijas izmaksa ir atlikta;

	<p>3) ieguldītāja pārstāvētiesīgo personu, kura būtu tiesīga pieteikties saņemt kompensācijas par ieguldījumiem.</p> <p>Pārstāvētiesīgā persona noteikumu projekta izpratnē ir persona, kurai ir tiesības pieteikties kompensācijai par veiktajiem ieguldījumiem. Juridiskās personas pārstāvētiesīgā persona ir valdes loceklis, kuram Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētas pārstāvības tiesības, vai persona, kurai izdota komercpilnvara rīkoties ar šīs juridiskās personas ieguldītajiem līdzekļiem tās vārdā. Fiziskās personas pārstāvētiesīgā persona ir fiziskās personas aizbildnis, aizgādnis vai persona, kurai ir izsniegta notariāli apliecināta pilnvara rīkoties ar ieguldītāja ieguldītajiem līdzekļiem ieguldītāja vārdā, vai citas pārstāvētiesīgās personas saskaņā ar likumu vai tiesas nolēmumu.</p> <p>Sistēmas dalībnieks katrā sarakstā katram ieguldītājam norāda vienu unikālo identifikatoru. Unikālais identifikators nedrīkst saturēt ieguldītāja personīgos identifikācijas datus.</p> <p>Informācija par uzrādāmajiem valstu kodiem pieejama tīmekļvietnē https://www.iso.org/iso-3166-country-codes.html.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Ikviens pamattiesību ierobežojums pamatojams ar apstākļiem un argumentiem, kādēļ tas vajadzīgs, proti, ierobežojums tiek noteikts svarīgu interešu – leģitīma mērķa – labad.</p> <p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība. Minētie leģitīmie mērķi tiek sasniegti, nodrošinot, ka:</p> <p>1) sistēmas dalībnieks, kuram konstatēta nespēja izpildīt saistības, savlaicīgi un noteikumu projektā paredzētajā kārtībā un apjomā sagatavo un iesniedz Latvijas Bankai informāciju par visiem ieguldītājiem – fiziskajām un juridiskajām personām –, kuriem atbilstoši Ieguldītāju aizsardzības likuma noteikumiem ir tiesības uz kompensāciju, kompensācijas summām un ieguldītāja pārstāvētiesīgajām personām;</p> <p>2) pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no sistēmas dalībnieka, kuram konstatēta nespēja izpildīt saistības, Latvijas Banka savlaicīgi un iespējami īsākā laikā varēs nodrošināt kompensāciju pieejamību Ieguldītāju aizsardzības likumā noteiktajā termiņā, proti, ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc dienas, kad sistēmas dalībniekam konstatēta nespēja izpildīt saistības;</p> <p>3) uzsākot kompensāciju izmaksu iespējami ātrāk, tiks veicināta arī sabiedrības labklājība un uzticēšanās kompensāciju izmaksas procesam un finanšu tirgus stabilitātei kopumā, vienlaikus nodrošinot saņemtās informācijas aizsardzību un konfidencialitāti un</p>

	<p>informācijas izmantošanu tikai kompensāciju izmaksas nodrošināšanai.</p> <p>Informācijas pieprasīšanas tiesiskais pamats ir Latvijas Bankas likuma 5. panta pirmās daļas 6. punkts.</p>
Samērīgums	<p>Lai izvērtētu, vai pieņemtā tiesību norma atbilst samērīguma principam, jānoskaidro: pirmkārt, vai lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; otrkārt, vai šāda rīcība ir nepieciešama, t. i., vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; treškārt, vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, t. i., vai labums, ko iegūs sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt sistēmas dalībniekiem vienotas un saistošas prasības, ir izdot tiem saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu minēto prasību vienveidīgu piemērošanu.</p> <p>Samērojot sabiedrības ieguvumu ar sistēmas dalībniekam uzlikto papildu slogu un resursiem, kas sistēmas dalībniekam būs jāiegulda Latvijas Bankas noteikto prasību ievērošanā, jāsecina, ka, nosakot sistēmas dalībniekam saraksta sagatavošanas un iesniegšanas prasības, tiks nodrošināta efektīvāka kompensāciju izmaksa gadījumā, ja būs konstatēta sistēmas dalībnieka nespēja izpildīt saistības. Turklāt sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās ieguvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajam sistēmas dalībniekam varētu rasties, izpildot noteikumu projektā paredzētās prasības, kā arī minētās prasības atsver sagaidāmais stabilāka finanšu sektora efekts.</p> <p>Pieprasītās informācijas apjoms ir atbilstošs, lai tiktu izpildītas Ieguldītāju aizsardzības likuma prasības attiecībā uz kompensāciju izmaksas nodrošināšanas procesu.</p>
Spēkā stāšanās	2024. gada 1. jūlijs, ņemot vērā Ieguldītāju aizsardzības likuma 5. ¹ panta spēkā stāšanās datumu.
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Nav ietekmes uz Latvijas Bankas budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projektā paredzētās prasības radīs sistēmas dalībniekiem papildu slogu un prasīs resursu ieguldījumu to izpildes nodrošināšanai. Salīdzinot ar sabiedrības ieguvumu, jāsecina, ka, nosakot sistēmas dalībniekam prasības saraksta sagatavošanai un iesniegšanai, tiks nodrošināta efektīvāka kompensāciju izmaksa. Turklāt sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās ieguvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajam sistēmas dalībniekam varētu rasties, izpildot

	noteikumu projektā paredzētās prasības, kā arī minētās prasības atsver sagaidāmais stabilāka finanšu sektora efekts.
Saistītie dokumenti	<p>1. Ieguldītāju aizsardzības likums.</p> <p>2. Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku", kuros būs nepieciešams izdarīt grozījumu, lai regulējums par informācijas apmaiņu paaugstinātās drošības sistēmā būtu attiecināms arī uz saraksta iesniegšanu (minētā grozījuma spēkā stāšanos paredzēts noteikt 2024. gada 1. jūlijā).</p>
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 21. martā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to līdz 2024. gada 5. aprīlim bija iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi.</p> <p>Noteikumu projekts 2024. gada 16. aprīlī tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>